

κυβερνεῖον τοῦ Κρόνου, ὀνομαθείσης ἐξ αὐ-
τῆς καὶ ἐπισκοπῆς, ἑδρευούσης ἐν Ροσιένῃ.

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ (κοινῶς Μ α θ ρ ά κ η), νη-
σίς, κειμένη ἐν τῷ Ἴονίῳ πελάγει ἀπέναντι
τῆς βορειοδυτικῆς ἄκρας τῆς Κερκύρας Κεφάλι
καὶ πρὸς Ν τῆς Ἑρρικούσης καὶ τῶν Ὄθρυ-
νῶν. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι 4 τετραγ. χι-
λιαμέτρων. Ὑπάρχει εἰς τὸν δῆμον Διαπον-
τίων καὶ ἔχει δύο μικρὰ χωρία, Ἀπάνω καὶ
Κάτω Πάντα, μετὰ πληθ. 237 κατ. ἐν ὄλφ.

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ (τουρκ. Σεμεντρέκ), νῆσος
τοῦ Αἰγαίου, κειμένη ἐν τῷ Ὀρακικῷ πελάγει
ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἐβρου καὶ τῆς
Αἴνου, ΝΑ τῆς Θάσου καὶ ΒΑ τῆς Ἰμβρου,
ὕπαυμένη δὲ εἰς τὸν νομὸν τῶν νήσων τοῦ
Αἰγαίου (Τζεζαίρι μπάχι σεφίδ). Ἀπέχει
24 μίλια (41 χιλιάμ.) πρὸς τὸ ΝΔ τῆς Αἴνου
καὶ 12 μίλια (22 χιλιάμ.) τῆς Ἰμβρου. Ἡ
νῆσος ἐν γένει εἶναι ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα καὶ
κεκαλυμμένη ὑπὸ πυκνοτάτων καὶ σκιερῶν
δρυμόνων. Ἐκτὸς στενῆς τιнос καὶ μικρᾶς
πεδιάδος πρὸς τὸ ΒΑ τῆς νήσου ἅπανα ἡ

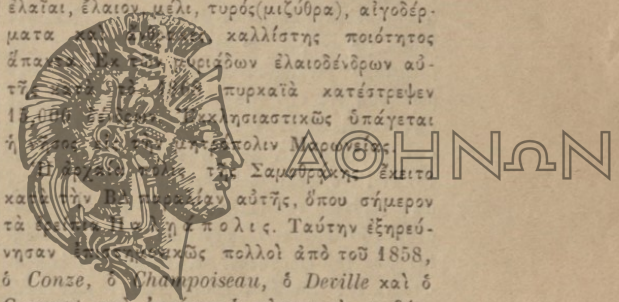
ἐπιφάνεια αὐτῆς (20 μήκους καὶ 12 χιλιαμ.
πλάτους) κατέχεται ὑπὸ ὄρους ἀποβόμου καὶ
ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκρῇ, ἐκτεταμένου δὲ ἀμφοτέρωθεν
τῶν ἀκτῶν τῆς νήσου εἰς ὕψος 5,240 ποδῶν
(1597 μέτρ.). Εἶναι τὸ ὑψηλότερον ὄρος κατὰ
τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Αἰγαίου μετὰ τὸν Ἄθων,
ἔχοντα ὕψος 1936 μέτρων. Ἡ νοτία αὐτοῦ
πλευρὰ εἶναι ξηρὰ, ἡ δὲ βόρειος δασώδης καὶ
ἀφθονῆ χειμάρρων καὶ πηγῶν ὡς καὶ θερμῶν
θειούχων καὶ ψυχρῶν μεταλλικῶν, εἰς ἃς
ἀπεχούσας 3 ὄρ. ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως, προσέρ-
χονται πολλοὶ ἐξ Αἴνου, Δεδαγατάς, Θάσου καὶ
Καβάλλας. Εἰς τοὺς δρυμοὺς καὶ φάραγγας
αὐτοῦ ἐνδιαίτωνται πολλοὶ ἀπηργισμένοι
σχεδὸν αἶγες καὶ χοῖροι, ἡ δὲ κορυφὴ αὐτοῦ,
χιονοσκεπῆς ἔτι καὶ κατὰ τὸ θέρος, εἶναι
ἀποπτος ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πεδίου, ἐπ' αὐτῆς
δὲ κατὰ τὸν Ὅμηρον καθήμενος ὁ Ποσειδῶν
ἐθεῖατο τὰς μάχας.

Ἐπιφάνεια αὐτῆς, ἐχούσης περιφέρειαν 12 λευ-
γῶν, εἶναι ἐλειψοειδής· δὲν σχηματίζεται δὲ
εἰς τὰς ἀκτὰς οὔτε λιμῆν, οὔτε ὀρηκτῆριον
ἐκτὸς ἐπισφαλῶν τινῶν ἀποβάσεων. Διὰ τοῦτο
ὁ Πλίνιος καλεῖ αὐτὴν *Omnium importuo-
sissima*. Ἄπας ὁ πληθυσμὸς τῆς Σαμοθράκης,
συγκείμενος ἐκ 2500 κατοίκων χριστιανῶν, εἰ-

ναὶ συναρισμένοι εἰς μίαν κωμόπολιν, κειμέ-
νην κατὰ τὰ ΒΑ τῆς νήσου, τὸ Ἀκρωτήρι,
τὸ μόνον καλλιεργούμενον μέρος αὐτῆς, πρὸς
Ν τοῦ ὀποίου σχηματίζεται ἐγκοπὴ τις, ἥτις
φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ τοῦ Διῶνου λιμῆν αὐτῆς
Δ η μ ἦ τ ρ ι ο ν. Ἡ κωμόπολις εἶναι ἀόρατος ἐκ
θαλάσσης, ὡς κειμένη ὄρ. 11 1/2 ἀπ' αὐτῆς εἰς
τινα πτυχὴν τοῦ ὄρους κάτωθι τῆς κορυφῆς
Φεγγάρι, ἣν οἱ κάτοικοι ἐξέλεξαν ἕνεκα τῶν
πειρατικῶν ἐπιδρομῶν. Αἱ οἰκίαι αὐτῆς, πεν-
τακότιαι περίπου, κεῖνται ἡμικυκλιοειδῶς ἐπὶ
ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τῆς γαράρας. Κατὰ
τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἐπὶ βράχου τετραγωνικοῦ
ὑψοῦται ἀρχαῖον φρούριον τῶν Γενονατῶν
(τοῦ Κατελοῦζου), οὗ αἱ βάσεις κυκλώπαι.
Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν κτη-
νοτροφίαν, μελισσοουργίαν, ἐλαιοφυτίαν καὶ ἀν-
θρακοποιίαν. Ἐκ τῶν προϊόντων αὐτῆς εἶναι
ἐλαιαί, ἔλαιον, μέλι, τυρός (μιζύθρα), αἰγοδέρ-
ματα καὶ καλλίστης ποιότητος
ἀπὸ τῶν ἐν τῇ νήσῳ κειμένων ἐλαιοδένδρων αὐ-
τῆς. Ἡ ἀκρὴ πικραὶα κατέστρεψεν
18 πλοῖα ἐπιβλητικῶς ὑπάγεται
ἡ νῆσος ἐν τῇ πόλιν Μουστίριας.
Ἡ ἀκρὴ πικραὶα τῆς Σαμοθράκης ἐκείτα
κατὰ τὴν ΒΑ πλευρῆν αὐτῆς, ὅπου σήμερον
τὰ εἰρηνηστῆς πόλις. Ταύτην ἐξηρεύ-
νησαν ἐπιστημονικῶς πολλοὶ ἀπὸ τοῦ 1858,
ὁ Conze, ὁ *Champoiseau*, ὁ *Deville* καὶ ὁ
Coquart, καὶ ἐσχάτως ἡ ἀυστριακὴ κυβέρ-
νητις διὰ τοῦ Conze. (Ἴδε παρακατιῶν Θεοῦ
καὶ Μουστίρια Σαμοθράκης).

Ἡ Σαμοθράκη ἐγένετο περιώνυμος ἐν τῇ
ἀρχαιότητι διὰ τὰ ὀρηκευτικὰ αὐτῆς μυ-
στήρια καὶ τὴν λατρείαν τῶν θεῶν Καθεί-
ρων. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Δάρδανος, θεμε-
λιωτῆς τοῦ βασιλείου τῆς Τρωάδος, ὁ Ἰα-
σίων καὶ ἡ Ἀρμονία, τέκνα τοῦ Διὸς καὶ
τῆς Ἥλέκτρας. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι εἶναι
Πελασγοί, μετὰ τούτους δὲ κατελήφθη ὑπὸ
τῶν Ἰώνων τῆς Σάμου, ἐξ ἧς ἔσχε καὶ τὸ
ὄνομα ἴσως, εἰ καὶ ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὀνο-
μάσθη οὕτως ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ὄρους αὐτῆς,
(σάμοι γὰρ τὰ ὕψη). Πρῶτον ἐκαλεῖτο Λευ-
κανία καὶ Σαδύνησος. Ὑπέστη πάσας τὰς
περιπετείας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. Οἱ Σα-
μόθρακες συνεμάχησαν τῷ Ξέρξῃ ἐν τῇ κατὰ
τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείᾳ, πλοῖον δὲ αὐτῶν
κατεβύθισεν ἐν Σαλαμίῃ ἕτερον τῶν Ἀθη-
ναίων, ὅπερ ὁμοῦ κατεβύθισεν ἀκολούθως τὸ
κατ' αὐτοῦ ἐπιπεδὸν πλοῖον ἐξ Αἰγίνης. (Ἴδε

Πεζομα
Τρωάδος
γ
Γεωγραφία
Φιλιππ.
29. 5.
Βαδύρα

2. Μέγεθος. Ἡ νῆσος, σχῆμα δρυὸς φύλλου σχεδὸν ἔχουσα καὶ κατὰ μῆκος μὲν ἀπ' Α πρὸς Δ ἐκτεινομένη, κατὰ πλάτος δὲ ἀπὸ Β πρὸς Ν, ἔχει μῆκος μὲν 30' καὶ 30'', πλάτος δὲ 11' καὶ 15'', ἧτοι μέγιστον μῆκος ἀπὸ Καλαμπαχτασίου μέχρι Δομοῦζ-μπουρνῶ 25 μιλίων, μέγιστον δὲ πλάτος ἀπὸ Τηγανίου μέχρι Καρλοβασιῶν μιλίων 11. Περιφέρειαν ἡ Σάμος ἔχει 75 ναυτικῶν μιλίων, ἧτοι 24 ὥρων καὶ 10', οὐσαν μετὰ κατακολισμῶν μὲν ὑπὲρ τὰς 260,000 πήχων, ἄνευ δὲ κατακολισμῶν 160,000.

3. Νησιδὲς Σάμου. Αἱ μᾶλλον ἄξιοι λόγου παρὰ τὴν Σάμον νησίδες εἶναι: πρὸς τὸ ΒΑ αὐτῆς ἀριστέρᾳ τῶν εἰσιόντι εἰς τὸν λιμένα Βαθέος αἱ παρὰ Πλινίῳ ἀπαντῶσαι Ρυπαρά, Νυμφαία καὶ Ἀχιλλεΐα, κατὰ τοὺς προγενεστέρους μὲν χρόνους καλούμεναι Πηλοῦ Νησία, νῦν δὲ Νησιὰ τοῦ Κόττικα ἀπὸ 150 περίπου ἐτῶν καλούμεναι ἐκ τῆς παρακειμένης ἐπὶ τῆς Σάμου μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τοῦ Κόττικα, ὀνομαζομένη δὲ εἰδικώτερον Πρασονῆσι, Δασκονῆσι καὶ Διαπόρι καὶ Μακρονῆσι ἢ Ἁγία Παρκερῆσι ἀκατολῶν περὶ τῶν Κασσάνδρων καὶ τῶν Ἰωνίων ἢ πρὸς Νησίον (κατὰ τὴν νῆσον ἢ Γαΐδουρονῆσι) καὶ ἐξῆς αἱ Νεαί (ἢ Νησίαι ἢ Ναρθηκίδες, ὡν ἀξιολογώτερά ἐστι ἡ Λειψός, Λειψὸν ἢ Ληψία καὶ τὸ Ναρκίσι ἢ Ἀρκίσι. Πρὸς τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκρην κεῖται ἡ Σαμιοπούλα, ὑπὸ τινων θεωρουμένη ὡς ἡ Τραγία, παρ' ἣ συνεκροτήθη πεισματώδης Ἀθηναίων καὶ Σαμίων ναυμαχία, καὶ ἐπὶ τέλους αἱ Κορασσίαι ἢ Φοῦρνοι (Ἁγίος Μηνᾶς, Κρουσσοὶ μετ' ἀρχαίων ἐρειπίων, Θήμενα, Μακρονῆσι καὶ Ἀνθρωποφάγοι).

4. Ἡ Σάμος χειρόνησος. Ὑπάρχουσιν οἱ πιστεύοντες, εἰκάζοντες τοῦτο ἐκ τῆς μεγίστης προσεγγίσεως τῆς νήσου πρὸς τὴν ἤπειρον καὶ τῆς ταυτότητος διαφορῶν φυσικῶν ἀντικειμένων ἐπὶ τῆς γῆς ἀμοτέρων, ὅτι ἡ Σάμος ἦν ποτε ἠνωμένη τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι δὲ ἠφάιστειός τις ἔκρηξις ἢ σεισμὸς σφοδρὸς ἀπέσπασεν αὐτήν. Ἡ εἰκασία αὕτη, ἐνισχυομένη καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἀναλόγων φυσικῶν φαινομένων, προσεπικυρουμένη δὲ καὶ ὑπὸ τῆς ὕψεως τῆς πρὸς τὴν ἤπειρον πλευρᾶς τῆς νήσου, πολλὴν ἔχει τὴν πιθανότητα. Ἄλλως τε ἱστορικῶς γνωστὸν τυγχάνει ὅτι τὸ πάλαι συνεχεῖς καὶ οὕτω συνήθεις σεισμοὶ

ἀνέσειον τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὥστε ὅτε ἐκτίζετο ὁ ἐν Ἐρέσῳ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, διάφορα ἐλήφθησαν προφυλακτικὰ μέτρα πρὸς συνοχὴν τοῦ κλονιζομένου ἐδάφους. Ἄφ' ἑτέρου καὶ ὑπὸ τὸν μυθολογικὸν πέπλον κεκαλυμμένας εὐρίσκομεν σχετικὰ μαρτυρίας. Ὁ μῦθος π. γ. τοῦ Ἡρακλεῖδος περὶ τῶν Ναϊάδων καὶ ὁ τοῦ Πλουτάρχου περὶ τῆς πρὸς Διόνυσον μάχης τῶν Ἀμαζόνων κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὁποίας ἐρράγη ἐν ὄρει μέγα τι καὶ διάττορον φεβγομένον αὐτῶν, κλ. εὐλόγως δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι δι' ἠφίστειων ἐκρήξεων. Τὸ τρανώτατον τοῦ προσματος τεκμήριον εἶναι ὁ σχηματισμὸς τῶν ὄρεων τῆς νήσου, μάλιστα δὲ τοῦ Σεΐτάν, διαρωγῶτος ἄνωθεν ἕως κάτω.

5. Ὁρεογραφία. Τὰ ὄρη τῆς Σάμου κυρίως ἀποτελοῦσι σειράν, ἐκτεινομένην δι' ὅλης τῆς νήσου ἀπ' Α πρὸς Δ, ἀλλὰ διακδομένην εἰς αὐθυπόστατα σχεδὸν ὄρη. Κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς δύο κυρίως ὑπάρχουσιν ἐπισημεῖα, ὁ Ἄμπελος, ποτῶν ἀπορροῶν ἀριστῆς καὶ ὁ Κερκετεύς, ἀδωδέστερον τοῦ Ἀμπέλου ὄρος ἔχοντα. Ἐνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρει ἄριστον ἄρχειον, μᾶλλον τῆς ὄρει Ἄμπελου καὶ τοῦ Πλουτάρχου προστίθεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀσσωρδὸν δὲ ὑπὸ Στεφάνου Βουλαντίου. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀμπέλου ἀμφισβητεῖται, πιθανῶς δὲ φαίνεται ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἐκλήθη ἐκ ἔκπαλας ἐπ' αὐτοῦ πολυαρίθμων ἀμπέων ὅν καὶ σήμερον ἔτι καλύπτεται, παρὰ τὰς ὠραιότερας σταφυλὰς καὶ τὸν πεφημένον τῆς νήσου ἀνθοσμῖαν οἶνον. Ὁ Ἄμπελος ἀρχεται ἀπὸ τῶν χωρίων Κοντακαίικο Φοῦρνων, πρὸς Α δ' ἐκτετατός, διαιρεῖται δὲ κατὰ μῆκος τὴν νῆσον, περισσότερον πλάτος καταλείπων πρὸς Ν, ὀλιγώτερον δὲ πρὸς ΒΑ. Ἐχὼν ὕψος 3,738 ἀγγλ. ποδ. τείνει πρὸς Β καὶ πρὸς Α τέσσαρας βραχέκτεινομένους πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ λήγοντας εἰς ἰσάριθμα ἀκρωτήρια. Πικραίνονται δὲ ὁ Ἄμπελος, ἐξικνεῖται ἐκ τῆς μέγιστον αὐτοῦ ὕψος, τρέπεται δὲ εἴτε πρὸς Ν καὶ καταλήγει εἰς τὸ ὄρυγμα τῆριον. Κορυφὰς χαμαλωτέρας ἔχει τὸ στήρι, τὸν Μπουρνὴ ὑπὲρ τὴν κόμην Σπαθαρέων, τὰ Σόπελα κατὰ τὸν Παγὸ τὸ Καρβοῦνι ὡς μέρος τοῦ πρὸς Α τοῦ Ἀμπέλου, τὸ Δομοῦζ-μπουρνῶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΕΛΟΝΩΝ